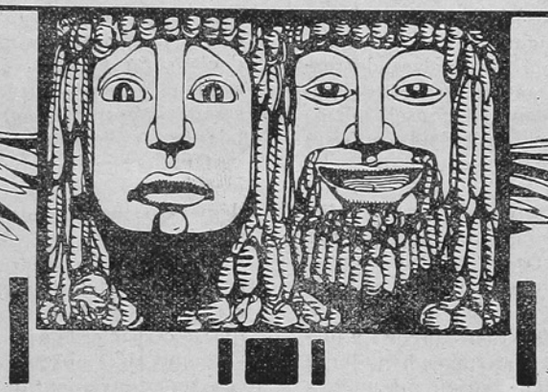
ANY VII. BARCELONA 17 DE FEBRER DE 1912. NÚM. 280.

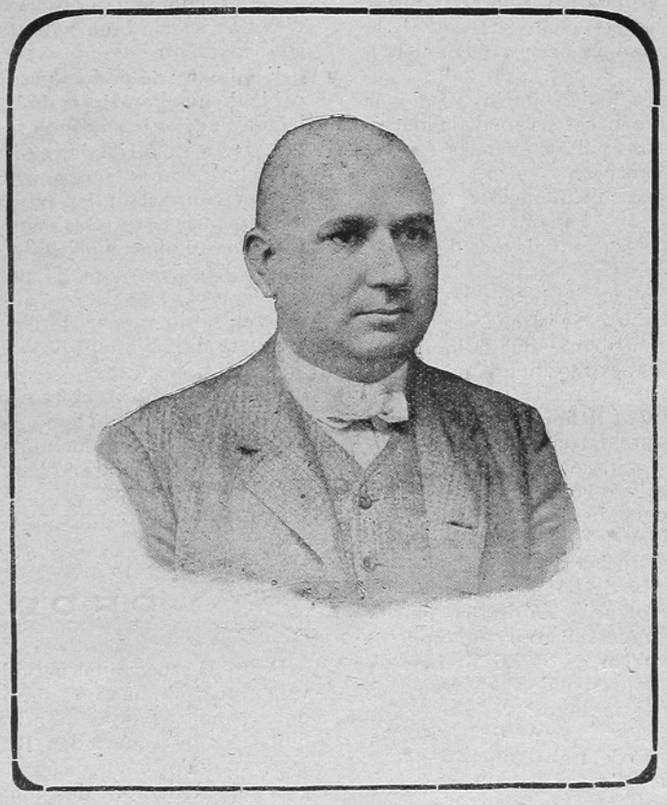
LA ESCENA CATALANA



REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

PLASSA DEL PÍ, 5.

PREU: 15 céntims



JOAN GUMÁ

Según folleti de la comedia en tres actes, de Pitarrà **L'HOSTAL DE LA FARIGOLA**



Desde la primera fita



Els que més o menys directament havem intervingut en els treballs de constitució del Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans, en cercar orientacions pera la novella entitat, y en l'organisació de la primera temporada de Teatre Català que per iniciativa dels autors y ab la seva solvencia va a inaugurarse, atents fins ara a la nostra tasca que sentírem l'honradesa de realisar seriosament y ab perseverancia, no hem volgut distrèurens ni un punt pera atendre'l consell oficiós dels que sembla que tinguin el sentit de la previsió perque'ls manca la virtut de l'entusiasme, ni pera escoltar els vergonyosos pesimismes ab que disculpen la propia inutilitat els pobres d'esperit, ni pera recullir dels adversaris descoratjadores insidies, ni pera donar valor al silenci ab que ha tractat de protegir la serenitat de la nostra actuació una bona part de la bona prempsa barcelonina.

Però ara que ja està feta la feina més precisa y que la que resta a fer romàn confiada a quins han donat glorioses probes de llur pericia, aprofitant un espai y una oportunitat, asseguts, pera descansar un punt, a la primera fita, ens plau tornar els ulls endarrera pera adressar una mirada y un comentari a l'aspró del camí recorregut y a l'aridesa dels seus marges que no havíem considerat abstrets com estàvem ab la vista clavada aqui ahont som y el pensament un bon xic més enllà

Si la benhaurada entremaliadura que'ns va donar rahó d'esser, fou el nostre pecat original, la purificadora mala fè dels nostres pitjors enemics ens ha redimit de la falta ab generositat.

Agraimloshi el resultat si no l'intenció y no'n fem altre esment d'aquets.

Adressem el comentari solzament als més dignes de la nostra atenció.

Algú'ns ha dit que si volíem fundar un teatre era per estrenarhi les nostres obres Se varen escriure varis articles en un diari per' arribar a aquesta lluminosa conclusió. Sols una sagasitat extraordinaria pot desentranyar dels fons dels nostres esperits tan amagades intencions; això ja es el triomf definitiu del detectivisme Devant de l'aclaparadora delació ens sentim obligats a confessar la veritat Si, senyor aspirant a traductor pel Principal; nosaltres volem un teatre pera estrenarhi els drames y comedies nostres; sols que, com veurà prompte, no som els que vostè suposa els més apressats .. Y esperem que'ns perdoni si no 'ns ha estat possible ferlo quedar bé del tot.

Altre 'ns ha indicat que lo que 'ls autors havíem de fer eren obres y no temporades. Però si no podíem estrenarles, per què les volíem les obres? Y si no'ns constituíem en empresa nosaltres, qui'ns les estrenaría? Veritat, senyor ex-aspirant a traductor? Per altra part, ja estàn segurs vostès que's mostren partidaris de les especialisacions en la divisió del treball, de que siguin tan compatibles com l'ofici d'autor y el d'empressari la pluma ab que fereixen y el sabre ab que escriuen qualques estimats confrares?

No ha mancat qui'ns ha fet avinent, en termes més cortesos que oportuns, que les energíes y subvencions que potser anàvem a malgastar en activitats de cartell podríem esmersarles millor en fundar una escola de declamació. Aquesta opinió respectable dona lloc a la següent objecció, entre altres: ab quina autoritat imposaran els autors als actors l'estudi de la prosodia catalana, per exemple, quan ells en una proporció d'un vuitanta per cent—y penso que'm cega'l companyerisme—ignoren les altres tres parts de la gramàtica? Si demanem una subvenció pera educar als comediants serà just que ells ne cerquin un altra pera ilustrarnos a nosaltres, y fins considerant que la cultura en l'autor es primera materia y en l'actor sols eina de treball, crec que s'hauría de comensar per aqui. Porti doncs el nostre conseller la seva esmena a la Societat d' Actors y compti ab la nostra adhessió incondicional.

Y serà convenient que advertim als no iniciats que el mal que acaben de delatar, pera contestar ab una indiscreció a tot un memorial d'inoportunitats, no es endèmic encara que ho sembli. A tot arreu y en termes generals, com ja han observat els pensadors, els homes d'enginy no son homes d'estudi, ni els homes estudiosos solen tenir enginy.

Finalment: no podem passar en silenci el fet inexplicable de que la majoría de la prempsa ciutadana no se hagi interessat poc ni molt fins avuy pel Sindicat d'Autors Dramàtics Catalans. No sabem a que atribuir aquest oblit ni volem comentarlo; sols volem fer constar que contrastant les probabilitats d'èxit de les nostres organisacións, si es segur que en un dels plats de la balansa podem sumarhi la propia inexperiencia, la malavolensa enemiga, la predisposició dels reventatadors professionals, les eventualitats desfavorables inherents a tota mena de negocis, la crissis patriòtica d'aquets últims temps provocada per l'impopularitat dels *representatius*, el triomf del cinematògraf y el menyspreu dels directors de l'opinió, també es segur que en l'altre plat hi tenim, al costat de la nostra fè, l'entusiasme d'aquesta opinió mateixa.

¡Y restem esperansats de que ha de caure la balansa cap aquest costat!

MARTÍ GIOL.

REPRESA

Dintre la especialitat periodística teatral, jo si que vaig trobarmhi ben bé sense donarmen compte. Uns quants amics fundàrem la Revista *De tots colors*,—cedint a les instancies den Bartomeu Baxarias, impressor,—y allà'm teniu dirigintla Y desitjàvem tots plegats—els Redactors del nou periòdic,—poder fer la

feina d'amagat; anònima y sense moure rebombori; per tal com, engelosits de la nostra bona anomenada y tenint un alt concepte de les consideracions que's mereix el públic, no ens crèyem en disposició encara—ni per les condicions ab que havía d'editarse la Revista, ni per les nostres personals aptituts,—de esposarnos a la crítica popular.

Comensades les tasques, desseguida se'ns feu evident, però, com el nostre afany de penombra y de misteri no concordava pas ab les reals possibilitats. Nosaltres negàvem càrrecs y categories, mes la gent que s'ocupa d'aquestes coses, prou que ens tenía ja classificats y catalogats. Nosaltres no firmàvem els articles, mes la firma—equivocantla, tergiversantla, tant se val! prou que's llegía contra claror dels pseudòdims enrevessats o pintorescos. . Y davant la desfeta dels nostres progectes, convensuts de la inutilitat de tantes precaucions, sols dos camins se'ns oferiren: o abandonar el periòdic y entornàrnosen a casa o, ja que tot se sabía, no empenyarnos en negarho massa y anarho fent tot ab resignació, però també - ja que'l públic comensava a senyalarnos ab el dit, - ab més entusiasme y bona volunt que mai a fí y efecte de salvar, en lo possible, la nostre personal responsabilitat de la empresa..

Això darrer es lo que va acordarse en vista de l'èxit de la novella publicació. Y allà'ns teniu, quatre anys de carrera, mantenint la situació y *aguantant el tipo*, com se sol dir. Fins que, darrerament, com ja sabeu, certes situacions han trontollat claudicant les figures y el gabinet en pès ha dimitit o l'han fet dimitir, que pel cas ve a ser igual y més airós, encara, pels efectes... En resolució: que, siga per lo que's vulga, (no es hora de esbrinarho) el *De tots colors* allà's queda en descomposició y nosaltres, sense mancarnhi un, aqui som, —que per molts anys!—ab un xic més de experiencia, millor avinguts que sempre, renunciants de l'equívoc y l'anònim y desitjosos com abans de treballar a major honra y gloria del Teatre Nacional...

Nosaltres som aquells que en cròniques variades - serioses, iròniques o rialleres, segons convenía; de costums, de crítica o comentari, segons les circunstancies; —seguírem durant quatre anys, desde *De tots colors*, la actualitat artística de la escena catalana. Estrenes d'obres, aparició d'actors, direccions, orientacions y iniciatives noves, tot fou recullit y glosat, afectuosament, en la Revista nostra Enduts d'amor y admiració pels autors dramàtics de més anomenada, interessats pel teatre de tot el mon, posàrem a proba amistats y coneixenses que ens honren per fundar, al costat del periòdic, una bona Biblioteca teatral y fomentarla, també, lo millor que sabíem y podiem... Y en tot plegat—Periòdic y Biblioteca, - hi esmersàrem un interès y bona voluntat tant grans, que ja n'hi hauría hagut prou per obtenir una bona cullita si en el camp conreuat ab tants afanys, no s'hi hagués presentat, de trascantó, y a l'hora més impensada, l'antipàtic microbi del desacort mes absolut y lamentable. .

Bons concells d'aleshores, censures estimulants, observacions fetes, campanyes closes o tot just iniciades; paraules, passes, accions, projectes en planta, posicions conseguides, llanses trencades, tot; tot hauría estat llenya per un foc d'encenalls? Efectivament, cal confessarho. En arena hauriem llaurat y rés, demà, ens n'hauriem vist dels nostres esforsos si,—tal com ja indicàvem,—algú, en el moment crític, no s'hagués interessat per les nostres empreses, interpretantles a fí de bé, y oferint acullirles, reproduirles, completarles y ampliarles en les columnes de La Escena Catalana... Mercès sien donades, doncs, al generós ofertor y que el nostre agraiment ens inspiri l'acert indispensable per arribarla a merèixer la deferencia y confiansa de que se'ns ha fet objecte!

Y a tu, públic que ja'ns coneixes, també't donem les gracies per l'atenció ab que'ns seguies a *De tot colors* y per tal com ens encoratjaves ab consells y simpatía, t'oferim, devotament, la casa nova. Aquí'ns tens, a la teva disposictó, ab la bona cara de sempre y desitj de servirte reconegut. Còmptens bé que tots hi som, com diu la dita, y encara més n'hi trobaràs a la colla; car entre amics ens hem sentit desde que som aquí y per xò, a cor obert, té podem fer l'oferta. Si la nostra conducta 't plavía, la podràs veure continuada aquí y encara ab més empenta. Y si el nostre aire de dir y fer les coses t'era agradós com penso, lloc y ocasió tindrem de repetir el goig de la conversa...

Manca, per acabar aquest article de represa, oferirnos als antics lectors de La Escena Catalana que encara podessin veure ab recel la nostra intervenció en el periòdic. Sàpiguen que rès de mal ha de venirlos del nostre ingrès a la casa, ja que som els primers en admirar y respectar les institucions y les persones que'n son mereixedores. Amors, debilitats o preferencies que tinguin ells, seràn presos en consideració pels nous redactors del periòdic que senten afany, tant sols, d'evolucionar ab el temps: may fúria de destruir, despietada y suicida. Tranquilsinse, doncs, els massa espantadissos, car no venim a inquietar revolucionariament lo que té arrels sanes y robustes, mes a destruir tantsols lo ja corcat, per tal que els nous plansons prometedors prenguin vida y ufana.

Pompeu Crehuet.

ESTRENES DE LA SETMANA

JOVENTUT CARLINA *(Manresa)*

Animes fortes.--Drama en tres actes y en prosa, de Ignasi Suaña.

El senyor Suaña, ab una franca y ben argumentada descripció, ens ha volgut fer conèixer un argument de costums ciutadanes, y que's fa molt interessant en l'acció. Podem assegurar que dita obra, per centre catòlic, va del tot bé.

Al acabar de tots els actes, l'autor fou aclamat pel públic, rebent en tots ells y al final de l'obra, una salva d'aplausos. En l'execució hi prengueren part els aficionats senyors Suaña (autor,) Algué, Santamaría (J.), Farreras (director del quadro,) García, Pons, Riu, Barril y Carreras.

Encara que ab manca d'ensaigs, per esser estrena, tots contribuiren a que sortís l'obra ben ajustada, fent y secundant ab bona voluntat. Cal remarcar, entre ells, al senyor Farreras, que'ns feu un «Mossen

Josep» acabat, al senyor Suaña, que si bé una mica temerós en part de accionat, el presentà y el digué del tot bé com deu suposarse; el senyor Algué, que com sempre, digué y presentà son tipo ab bon acert de caracterisació; el senyor García, que a pesar de fernos un barba característic qu'es fora de son caràcter, presentà bé tal personatje y sapigué conmoure al públic; el senyor Riu, que fou com sempre, ab bon lluc, el xabacà de l'obra... al senyor Santamaría (J.) y a algún altre, se'ls hi vegeren quelcom més de deficiencies, però, ab tot, en conjunt, tots feren lo que pogueren.

La festa del gremi.- Comedia en un acte y en prosa, original de N. N.-N. N.

Altra estrena que tingué lloc en el mateix local, y que també se feu molt simpàtica y divertida.

El públic va aplaudir calurosament.

En l'execució hi prengueren part els senyors Farreras, Algué, García, Suaña, Vall, Riu, Barril, Pons, Sancristòfol, Carreras y Jou-Barrana.

Com que's tracta d'una obra de circunstancies, ens presentaren tipos de tothom coneguts, lo que donà motiu a que el públic acabés de tributar nous y ben merescuts aplausos y que sortís tothom entusiasmat y content del local.

ATENEU REGIONALISTA DEL POBLET

Les enramades.– Comedia de costums en tres actes y en vers, de Frederic Sala.

Una comedia de les que, fetes ab motllos vells, no poden de cap manera interessar avui a ningú. La inseguritat de caràcter en els personatjes y la incorrecta versificació, son altres defectes que contribueixen a que l'obra no s'escoltés ab serietat.

En l'interpretació, hem de censurar gairabé a tots, per lo poc sapiguts que tenían els papers y el poc cuidado ab que demostraren haver fet els ensaigs. Sols els senyors Martorell, Jordà (S. y A.) y la senyoreta Roca, demostraren un xic de bona voluntat per sortir airosos.

CENTRE AUTONOMISTA CATALÁ *(Sant Gervasi)*

Blogaters.–Entremés en un acte, de Joan Bonafont.

Es una obreta escrita sense pretensions; el diàlec peca de poc literari y les escenes son escrites ab l'ignocencia d'autor novell. Mes, com passa casi sempre en aquets cassos, tractantse de públic benevolent, l'autor fou cridat a les taules.

En l'execució s'hi portaren bé el senyor Oliver y la senyoreta Sala; els demés secundaren mitjanament.

La cansó del vell

Jo vinc d'un llarc viatje:
He vist homes y dònes,
he vist joves y vells,
he vist dos mons que lluiten
pel fanc tent capgirells,
he vist un munt de llops
sobre un remat d'anyells...
Ah! de tots ells...
Y jo he sigut molt bò... pobre de mi!
Tant que m'han fet patir!

Antoni M. Muntañola

AFANY DE NOVETATS

Què s'es fet l'esperit tradicional català? D'uns quants anys ensà sembla que a Catalunya ens hagi entrat la febre de viure en contínua revolució, afanyats sempre darrera lo nou. Som als temps de *l'última hora*.

Teníem un teatre català a Romea, pacífic, acreditat y de vida segura. L'afany de novetats ens va pendre y tot seguit treballàrem pera enderrocarlo, en lloc de crearne un altre al seu costat. D'aquelles campanyes, d'aquelles febres n'eixiren, tot d'un cop, durant una temporada, tres teatres catalans a Barcelona; tres teatres enemics irreconciliables en foila competencia. Quin resultat va donar tota aquella revolució? El fracàs de tots, l'anorreament de dos d'ells y que, en l'actualitat, sota el pompós títol de *Teatre Català* s'hi anuncihi en castellà *La locura de amor*. Es més, en el Romea, l'eminent Enric Borràs havía estat durament censurat pels *latiguillos*... Però a Barcelona passem l'afany de les novetats y per aquest mateix afany, potser avui s'aplaudeix la que ahir se *reventava*.

¡Oh, públic, public ineducat y voluble, inconstant y inconscient, tu que has fet èxits sorollosos en nits d'estrenes y després has deixat buit el teatre, ja es arribada l'hora de que't reposis!

Cert que fora injust sostenir que tot el públic de Barcelona estigui près de l'afany de novetats, que's cansi tot seguit de lo que ja té conegut y aprecihi, no mès, lo nou y lo de darrera hora, però, per dissort nostra, si no tot, gran part del públic que s'ocupa de les coses de casa, està contaminat d'aquesta flaca per lo darrer que apareix.

No hi ha, entre nosaltres, l'esperit colectiu de totes les nacionalitats que tendeix a fer reputacions, a solidificar institucions y crear costums, no; nosaltres avui dispensem favor a un pera negarli al cap d'un any el foc y l'aigua.

Ara, en una altra esfera, se presenta també aquest fenomen Estem atravessant una època de crísis profonda de tot lo que no es vida política catalana y no obstant no es en nosaltres encara l'esperit de conservar y enfortir lo que'ns resta del segle passat com fruit de la generació esforsada dels nostres pares. Rès d'això. Tendim encara a dividir, a esmicolar y revolucionar. Aquesta es l'hora, per exemple, en que no actuant cap teatre català, se publiquen a Barcelona tres Revistes de teatre catalanes. Fins avui totes elles, encara responien a tres corrents existents y palpables: el teatre de la terra, el teatre traduit al català y el teatre particular o de Societats.

Però, desd'ara s'anuncia una quarta Revista que vindrà forsosament a trencar l'equilibri existent. Vindrà a trencarlo sense ni *llenar el vacio* de consuetut en semblants cassos. Què vé a fer, doncs?...

El públic ho dirà. Si l'afany de novetats perdura, la seva aparició serà un foc d'encenalls que ab la seva resplandor passatjera entelarà els calius, que fa anys venen donant calor vital. Però, després, passada la ratxa, tret de la pertorbació momentania, ni un rastre hauràn deixat les seves petjades.

A què vé, doncs?

Cal que'l públic se fassi aquesta pregunta, cal que'l públic se reposi y no's deixi dur, altre cop, per l'afany de novetats que tant mal ens ha fet sempre; cal, en fi, que's tingui present que l'ajudar a les iniciatives mal aconsellades, es a voltes lo mateix que dedicarse a la destrucció de lo existent y cal també preguntarse què es millor, si tenir febles plansons al jardi, o arbres grossos y fruiters?

En fi, cal demanarse, si encara, per l'afany de novetats, serà altre cop sorpresa la bona intenció de part del públic.

L'Home y el Déu

I

Oh, Zeus!—va dirli l'Home—
tu'm dones terra y mar,
¿quina missió és la meva?
Parli ta voluntat.
—Engendrar un fill mascle
sang de la teva sang;
edificâ una casa
qu'alberc dels teus serà;
plantar un arbre ombrívol
qu'ampari al caminant.

II

Quan la Mort prengé al Home
y a Zeus el va tornar,
ab un somrís benèvol
el Déu li preguntà:
—¿Deixes un fill que't plori?
—De fill no'n deixo cap.
—¿Deixes, doncs, una casa?
—Tampoc això he deixat.
—¿Deixes al menys un arbre?
—Ni això'm sobreviurà.

III

Zeus ajuntà les celles,
sos ulls han fulgurat.
«Pare de tot, escóltem
abans de condemnar.
Vaig engendrâ un fill mascle....
la febra me'l robà.
Vaig aixecâ una casa...
el riu se l'emportà.
Vaig arrelar un arbre...
ton llamp el calcinà.»

IV

Callà. Y en el silenci
d'aquell instant suprem
l'Home semblava el jutje
y Zeus el delinqüent.

Apeles Mestres.

TEATRES

TEATRE DE CATALUNYA

Acostumemnos a designar així. definitivament, el teatre *Eldorado*. Perque desde el día 24. tots ens hi trobarem, els bons catalans, per colaborar en l'obra del nostre Teatre Nacional que s'hi inaugura.

Se representarà, com es sabut, *Flors de Cingle* de l'Ignasi Iglesias ab decorat den Moragas y Alarma Y s'hi estrenarà —cloent la gloriosa vetllada,—la comedia en un acte den Josep Burgas *Torre Torretes*.

PRINCIPAL

La Xirgu, que's prepara per anarsen a les Amériques, fa *pràctiques* de castellà, mentrestant, en l'escenari d'ensaig d'aquest teatre. No dubtem que arribarà a saberne, com tampoc ne dubta'l tribunal que presencia els exercicis.

Lo que si dubta aquest tribunal—y compartim la opinió, —es de la oportunitat de convocarlo per assistir, en un teatre que s'adjudica el nom de català, als preparatius de viatje de una actriu, per notable que sigui y per més que vagi en camí de pronunciar *inmillorablement* la llengua castellana. Perque això de pronunciar es un dò, y no poden exigirse miracles a tothom. Y fa veritable pena concòrrer a espectacles de egoisme y despit en els quals, ab la sola idea de que ingressin quatre pessetes més a la taquilla y ab l'exclussiu objecte de facilitar la sempre trista emigració de una artista, se possen en veritable compromís y tortura apreciabilissims comediants nostres que no han patit mai deliri de grandeses ni han pensat tampoc, mai de la vida, en còrrer aventures d'aclimatació y llenguatge.

Hora es, doncs, de que s'acabi aquesta farsa *provinciana* que tant poc diu en pro de la serietat y del bon nom dels nostres artistes de teatre, avui carn de canó y joguina de una empresa que, estant ja desacreditada, no persegueix altra finalitat que la poc caritativa de buscarse coixí, costat y companyía en la caiguda perillosa.

ROMEA

En Ricardo Calvo, el deferent comediant que ha sabut fér honor al Teatre Català, ha reproduit el drama den Rusiñol *El místico*, la representació del qual ja vàrem ressenyar oportunament.

Avui ens cal, tant sols, fer constar que sabem que la actriu senyora Abadia està molt a tò en la interpretació de la protagonista de l'obra.

APOL

La distingida primera actriu senyora Puchol, celebrà son benefici, posant en escena,—tal com havíem anunciat,—el drama *La Reina jova*, de l'Angel Guimerà. L'èxit d'aquesta obra, ha determinat a l'empresa a mantenirla varies nits al cartell. Bona senyal, que pot contribuir forsa a que arreli, en aquesta popular barriada, el Teatre Català.

Tant mateix ja comensaría ha ser hora de intentarho, definitivament. Car, per lo que's veu, les disposicions del públic son inmillorables. Manca, només, una acertada direcció y una bona voluntat que s'hi empenyin.

Pensem insistir, un altre día, sobre aquest punt de conversa.

Curiositats y anècdotes teatrals

PÒRTIC

Temps enrera, ab una assiduitat y un entusiasme que venían a compensar el poc valor que podessin tenir, omplía quartilles y més quartilles pera coadjuvar a l'obra d'uns bons amics quals iniciatives en pro del foment en el públic català del amor al Teatre eren ben notories. Y fou una temporada de febrosa activitat en la que, en perfecta comunió, vàrem anar dient tot lo que bategava en nostres cors, ab plena bona fè, ab energía quan calía mostrarla y ab benignitat y mansuetut quan al nostre entendre era aquest el camí més propici al fí que'ns proposàvem.

Després, va trencarse aquest cercle y s'anà disgregant lentament; y a cada un que'n faltava els demés restaven quelcom desconcertats al comprovar que s'era perdut aquell ritme de treball armònic que durant llarc temps va bressarnos.

Jo vaig tenir la sort de no trobarmhi quan desapa-

regué per complert: de tant en tant enviava un modest treball de colaboració, com en recansa d'apartarme del poc caliu que hi restava, mes aquell neguit profitós, aquella producció entusiasta y seguida s'era estroncada y no creya vèurela reflorir.

Es per això que'l bon recort d'aquells amics mateixos, d'aquells bons companys ab els que vivírem un llarc periode teatral d'aquets darrers temps, m'ha omplert de joya comprovant que, al recomensar ab més entusiasme que mai l'idea iniciada en altra ocasió, han volgut que dels que hi eren aleshores no'n manqués cap, y que tots plegats—y ab nosaltres, nous elements—la portéssim a efecte.

Mercès doncs als prestigiosos amics que m'han ofert un lloc en aquestes columnes: jo he de procurar correspondre ab ells y ab el públic lo millor que sàpiga.

Y ara, com que la atenció ha arrivat fins al extrem de deixar a mon albir lo que en la meva secció vulga tractar, vaig a donarvos compte de lo que'm proposo fer setmanalment en aquestes planes.

Curiositats, anècdotes teatrals; heusaqui lo que penso oferirvos. Serà doncs, la meva secció, com un recull de mil diversos succeits y coses referents al teatre, y avui glosarem el bell gest d'un autor o actor, y demà una ridiculesa manifesta; un día seràn unes notes serioses que potser ens parlin ben alt del art del Teatre y ens ne fassin sentir la poixansa, y un altre, esbossarem uns trets de caricatura que'ns obliguin a mitg riure; seràn aquestes ratlles frívoles y lleugeres a voltes, devegades caldrà llegirles y pensarles; es a dir, n'haig de fer un d'aqueixos inquietants calaixos de la ventruda calaixera de l'avia que guarden en son sí una munió d'objectes diversos, cada un dels quals té una historia precisa y honda, al costat d'aquella rosa pansida que arrenca llàgrimes, trobeu la primera nina de la neta y al trèurela, veieu a la velleta que, brillejantli els ulls, riu y riu fins que un rès, una cinta, un paper que, curiosament plegat us cau a terra, fa passar un núvol per sos ulls y li plega la boca en un rictus amarc.

Es, com veyeu, ben poc meritori el meu treball; gairebé sols aplegar serà ma feina. Mes entre la serie constant d'articles que valoraràn notables firmes, m'ha semblat que podría resultar interessant aquest mosaic policromat que, ab la diversitat dels seus assumptes pot contribuir, si no'm manca l'acert, a donar amenitat a la Revista.

Y si els que en altre temps me seguiren en mes tasques, consideren que aquest acert vaig lograrlo, vuy esperansar assolirlo també avuy, ja que com aleshores, no'm manca l'entusiasme y la ferma adhessió a la bella obra que's proposen dur a terme.

Josep M.ª Ballester

SOCIETATS RECREATIVES

Circol Catòlic *(Gracia)*

Diumenge passat tingué lloc una representació del drama líric *La mort de l'escolà*. Respecte a la presentació, no s'escatimà rès, no hi mancà el decorat exprofés, rics trajos, atrés y perruques. De l'execució, direm que anà a l'hora, interpretant llurs papers superiorment en Xicola, Clariana (E.), Pí y el noi Prats.

Posteriorment se posà en escena la comedia en un acte *Embolics*, en el desempenyo de la qual s'hi lluiren en Nicolau, Carreras y Prats.

Circol Moral Instructiu *(Gracia)*

Darrerament s'ha posat en escena el drama en tres actes *Incapacitat*, en el qual ratllaren a gran alsaria en Guardiola, Lledó y Bonafont; els demés estigueren quelcom desacertats.

La Marguerida *(Gracia)*

Reixes enfora, fou el drama en tres actes que omplí el programa del passat diumenge ab una interpretació bastant acceptable per part de la senyora Cama y senyors Calmell (pare y fill) y Cabanyes; quelcom fluixos en Martí y la senyoreta Llorens.

La presentació escènica y direcció, regulars.

Centre A. Català *(Sant Gervasi)*

Diumenge passat se representà la comedia en un acte *La deria de Don Pau*, den Colomer y Fors, obtenint una esmerada interpretació per part de tots.

Seguidament se verificà la estrena de l'entremés *Llogaters*, del que'n donem compte en la secció corresponent.

Centre Social

Les obres *Catalunya*, *Cor de roca*, *La massa de Sant Benet* y *L'hereu Pruna*, foren les escullides darrerament.

La manca de temps ens privà assistirhi. Ho sentim.

Ateneu de la Sagrada Familia

Els pescadors, fou l'obra representada diumenge passat. En l'execució mereix esmentar als simpàtics aficionats senyors Carratalà, Fornaguera, Areste, Angelats y l'encarregat del paper de «Tallarina,» quin cognom sentim no recordar.

La direcció res més que regular, vegentshi ab tot bona voluntat y carinyo.

Ateneu Obrer del districte II

Ab l'arranjament *Pluja de flls*, se celebrà'l diumenge passat una agradosa vetllada en la que van lluirshi forsa'ls senyors Boquet, Garrigó, Valls, Coma y Guiu, així com la senyoreta Duràn, que no 'ns cansarem d'alabarla pas mentres continuhi com fina ara, tan discreta y estudiosa; primera condició d'una artista devota de Talia.

Per final de festa's va jugar la xistosa comedia den Salvador Bonavía, *Servei d'amic*, essent *servit* ab gran cura per les principals parts de que's compòn el quadro dramàtic d'aquest Ateneu.

Diumenge vinent funció en honor den Santiago Rusiñol, posant en escena l'idili *El pati blau* y *Aucells de pas*, abdues obres del festejat autor.

Joventut Autonomista

Baix la direccio del senyor Forga, representaren el drama *Baratería*, en el que hi poguerem veure un conjunt magnífic, lluintshi tots els que hi prengueren part, en especial els senyors Forga, Farré, Vera y Viñas y les senyoretes Jordà y Virgili.

Pabelló Tetuàn

El passat diumenge se representà la sarsueleta *La nena del Vendrell* y la pessa *Lo que no vulgas per tu...* que com de costum s'hi varen lluhir la senyora Torrents y els senyors Cama y Pruma, els unichs que, per ara, formen tota la companyía.



Hospitalet del Llobregat.—«Centre D. Republicà.» S'ha representat el passatemps de l'Eduart Aulés, *Ignocencia*, lluintshi la xamosa nena Bou, notablement secundada per la Srta. Morató y els senyors Roig y Llopis.

Els aficionats de la novament constituida societat instructiva y benèfica, «La Harmonía,» a benefici de la societat de socorros mutuus que'n forma part constitutiva, preparen pel primer diumenge de quaresma una funció magna, estrenantse l'esbós tràgic *La mort de la nena* y la comedia idílica *Cansons de primavera*, abdugues obres originals de un conegut jove d'aquesta vila.

Girona.—«Centre Republicà.» El día 4, per la nit, el quadro dramàtic de la casa posàlen escena la comedia *Gent d'ara*, dirigida pel senyor Vaqué y secundat per la senyora Peña, senyoretes Ventura y Bol, y senyors Grassot, Busquets (L. y D.) y Ciurana, sortint ben arrodonida.

«Centre Moral.» L'agrupació d'aquest centre, el mateix día, posaren en escena la llegenda en tres actes *La figura del rei Wamba*.

Bellvís. — «Centre Jaumista.» En la vetlla del 2 del corrent, se representaren ab bona execució les obres *Lo fusell del veterà*, *Embotics* y *La Setmana Tràgica*.

Vilafranca del Penadés.—«Tívoli Vilafranquí.» El passat diumenge hi hagué en aquest coliseu un gran festival a benefici del monument a Manel Milà y Fontanals, ab el teatre ple a vessar.

A més de dugues escullides composicions que foren executades per el «Coro del Penadés,» posaren en escena la bonica obra de l'Iglesias *L'Alegría del sol* quin desempenyo a càrrec de la «secció artística» de la «Lliga Industrial» sigué forsa apreciable així com el de la actriu senyoreta Aurora Guardia que ajudà en l'interpretació.

«L'Orfeó Vilafranquí» cantà una bona tanda de ses escullides composicions especialment «Mignon» y «Patria Nova» per el perfecte treball dels solistes, que ho sigueren respectivament, senyoreta Pepeta Domenec y J. Balaña.

La part musical anà a càrrec de l'orquesta «La Catalana,» «Quintet Penadés» y «Quintet Filarmònic.»

Premià de Mar.—«Centre Amistat Obrera.» El día 4 per la tarde, se posaren en escena, per la companyía d'aficionats, més els senyors Pons y Duña de la companyía de la «Associació Catalanista,» *La reina jove* y per pessa *Qui... compra maduixes*. Hi prengueren part les senyores Mestres (Ramona), Guart, Dinares, Mestres (Anita) y Arboix.

La senyoreta Mestres (R.), encarregada del paper de «Reina» el desempenyà notablement siguent molt aplaudida. La senyora Guart, en el paper de la «Duquesa,» estigué també molt acertada. Els senyors Mañà (Rolant), Pons, Bartrés, Deresa, Dúño y Viñas, també estigueren molt en son lloc veyentse aplaudits.

En el sainet hi prengueren part les senyores Mestres (R.), Guart, Mestres (A.), Dinares y Arboix y els senyors Mañà, Devesa, Morell, Cotet y Estrada.

Mongat.—«Socjetat Lo Progrés.» El día 4 se representà el drama d'en Guimerà *En Polvora*. Els joves, Arquemí, Batlle, Codina, Comas y Marsenadas, cumpliren en sos respectius papers, igualment que en Sans, en Manich, en Sabaté y en B. Comas, que ajudaren a arrodonir l'execució. Molt bé la senyora Fernandez, qui va demostrar que tenía el paper ben estudiat.

En el diàlec *Escultures de marbre*, en Sans y en Giral se posaren en molt bon lloc.

Per fi de festa, presentaren la xistosa comedia *La teta gallinaire*, ab bon desempenyo per part de la senyora Fernandez y joves Corominas, Comas (B.) y Comas (J.) y en Manich y Batlle.

Se lluhí una bonica decoracio deguda al soci senyor Sus que fou celebrada.

Granollers.—«Unió Lliberal.» Ab el drama *Lo ferrer de tall*, va celebrar son benefici el primer actor senyor Pubill. L'excecució fou acceptable.

També han celebrat benefici ab obres forasteres, el senyor Munt-Rosés y la senyora Roca.

«Centre Catòlic.» Diumenge passat posaren en escena la comedia *La presonera*, en qual interpretació quedaren bé tots els executants.

Sabadell.—«Societat Choral Colón.» El día 4, se donà una lluida funció, de la que'n formava part la marina d'Apeles Mestres, *Sirena*, que sortí regularment interpretada.

«Centre Sabadellenc (Gelats.) L'agrupació «Tutau,» ha posat en escena les obres den Piquet, *Lo port de la salvació* y *El pronunciament*. La primera no sortí més que regular, y la última deixà molt que desitjar.



Va ab aquest número *(se reparteix* al nostres lectors y *correspón* als nostres suscriptors) el segón plec de la comedia den Frederic Soler,

L'HOSTAL DE LA FARIGOLA

obra inédita de publicació.

La forma ab que editem aquesta producció serà la definitivament adoptada sempre que's tracti de obres del mateix autor. En els altres cassos, introduirem, en les nostres edicions teatrals, el format octau francès, del qual ja vàrem donarne una mostra aleshores de *A cor distret, sagetes noves*

Y ja que ab el nou sistema - innegablement més artistic y, sobretot, més d'acort ab els desitjos dels nostres autors dramàtics,—resulta el text més espaiat, compensarem aquesta deficiencia aumentant fins a 32 el número de pàgines de folletí.

JOAN GUMÀ.—Tenim el gust de presentarte, amic lector aquest home aplomat sòlid y inteligent que durant una pila d'anys ha portat el teatre *Eldorado* conseguint acreditarlo entre els que millors, més ben dirigides y profitoses campanyes artistiques haguessin fet.

Ara del teatre *Eldorado* se'n tornarà a dir—ab tota justicia.—*Teatre de Catalunya*. Car els nostres autors dramàtics estàn apunt de comensarhi les tasques y en Joan Gumà, pràctic y expert, essentne co-empresari, sabrà dur a la campanya aquell indispensable

sentit d'home de negocis que l'equibri y completi

En Joan Gumà, co-empresari del Sindicat d'autors, es una garantía d'acert y viabilitat Y més tenint en compte aquella frasse encoratjadora den Gumà; el qual, al comensament de les negociacions, va dir, referintse a certs empresaris, que aixis con aquets havien fet catalá ab un secret desitg de tenir companyía castellana, ell, en Gumà, que de sempre havia tingut contractades companyíes castellanes, no sabía renunciar a l'afany de empendres un teatre catalá.

Els homes se troben, que les montanyes no; ver es l'eximpli. Un mateix y fort amor y una ferma bona voluntat uneix autors y empresari. Tant debó que les probes, lluites, èxits—y també els inevitables contratemps de tota temporada,—acabin de lligar y solidarisar, llargament, aquestes forses que's completen!

Mal coberta ab una pell de ovella, belant afablement,—qui no't conegui que't compril—y ab la bona intenció que ja es de suposar, anunciava, una revista profesional vinguda a menos, que prompte n'apareixería una altra de Revista de teatres; però que aquesta si que fora «portaveu del Sindicat d'autors dramàtics» y que, per acabarho d'adobar,—y adobarnos a tots plegats,—«repartiría de folletí totes aquelles obres que tinguin més èxit de la temporada» que está apunt de comensar.

Nosaltres, per lo que'ns interessa, ens apressem a fer constar ben alt—deguda y oficialment autorisats,—que no es pas certa la caritativa nova del confrare, al menys per lo que respecta a lo de «portaveu del Sindicat d'Autors dramàtics.»

El Sindicat d'autors no protegeix, directament, cap Revista de Teatres. Ni les obres que estreni les destina a folletí determinat, sinó que deixa, es clar! als respectius autors, la més absoluta llivertat d'acció... El Sindicat—en una paraula,—veurà ab simpatía tots els periòdics y—lo que es molt humà,—ab més simpatía encara, aquells que'n sien mereixedors...

Quedi, doncs, en son lloc lo que, traientho de pollaquera, deia el primer dels aludits periòdics, enternit de conveniencia y propagandista per forsa, Al qual, com que ja té la consabuda teulada de vidre a trossos y bossins y, per lo que's veu, l'instint de conservació en orris, no li deu venir de una pedra més o menos mentres puguí tenir el consol de tocar, també,—encara que sigui de retop,—la teulada del pròxim.

La notable companyía Larra-La Riva que actua en el teatre Eldorado, ha posat en escena, traduida al castellà pel senyor Portusac, la divertida comedia den J. Pous y Pagès, *Un cop d'estat*.

La producció, interpretada ab bona voluntat y acert, fou molt ben rebuda pel públic.

Seràn sempre d'agrair les atencions y deferencies que, aquestes companyíes castellanes que de tant en tant ens visiten, guardin als nostres autors dramàtics.

Entre les prestigioses firmes que colaboraràn, ab assiduitat, en *La Escena Catalana*, ens plau apuntarhi el nom, avuy, de l'Apeles Mestres, una poesia inèdita del qual honra aquest primer número de la nostra Revista reformada.

L'Apeles Mestres ha rebut ab veritable interés els nostres progectes y aprofitem aquesta ocasió per agrairli, publicament, les afectuoses paraules que'ns endressà en convers particular. En la qual, més a mès, tinguerem la fortuna de recullir la següent nova alegradora: l'eminent poeta té enllestides, ab destí al Sindicat d'autors dramàtics, a més de la fantasía en dos actes *La fortuna*, que's posarà en escena desseguida, l'idili en tres actes y un epílec *L'estiuet de Sant Martí*, escenificació del popular poema que porta el mateix títol. Preveiem un gran èxit, enemorats com som del nostre autor delicadíssim en el llibre y, teatralment, tant original y trassut per entendrirnos el cor y endúrsens a volar la fantasía...

També, com se pot veure en aquest número, redacta *La Escena Catalana* en Josep Mª Ballester, culte prosador, curiós de coses de teatre.

Els treballs de'n Ballester interessen sempre per la gracia y substancia de les anècdotes que recull, agilitat ab que varia els temes de conversa y correcció d'estil que brilla en sos escrits.

El nom de'n Ballester no es nou en periòdics com aquest y esperem que ben aviat se fassi popular entre els lectors de la Revista.

La Concepció Llorente, per malaltia de la Xirgu, representà, dilluns passat, *La locura de amor* en el Teatre Principal.

No cal dir lo airosa que sortí de son comés la distingida actriu.

Segons noves que tenim, está ja restablerta la senyora Xirgu. Ho celebrem de tot cor.

A últims d'aquest mes publicarem el número suplement de *La Escena Catalana* que vàrem anunciar. Contindrà, sencera, ab cobertes y tot, el drama dels germans Coromines *Bestia assenyalada*.

El número que publicarem la setmana entrant serà, en tots sentits, extraordinari. Parlem, es clar, de la glosa, programa y revista documentada del *Sindicat d'autors dramàtics catalans* que estem preparant ab tant d'entusiasme, sense plànyehi sacrificis de cap mena.

No avensem detalls, perque no volem privar del goig de la sorpresa. Direm, tant sols, que aquest número serà superior encara als demés extraordinaris que hagi publicat *La Escena Catalana* y que tant èxit varen obtenir.

Tampoc indicarem el preu ja que, per precisarlo, manquen ultimar alguns detalls. Però no temin els lectors car, ab aquesta mostra de adhessió a la campanya del Sindicat, ens hi anem a fer—com se sol dir pel món,—més aviat savis que rics...

Ah! En aquets número no deixarem pas de incloure hi el folletí corresponent.

Fins la setmana entrant, doncs, que serà,—n'estem segurs,—de enhorabones.

LA ESCENA CATALANA

Setmanari Teatral

PREUS DE SUSCRIPCIÓ:

Un trimestre. 2 pesseles.—Un any: 7'50 pessetes.

NÚMERO SOLT: 15 cèntims.

PAGO A LA BESTRETA

Redacció y Administració: Plassa del Pi, 5.—Barcelona.